

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми дослідження. Інтеграція й уніфікація таких сфер життєдіяльності, як економічна, політична та культурна має визначення глобалізації, що призводить до взаємозалежності всіх його суб'єктів. Головні наслідки глобалізації проявляються у міжнародному поділі праці, міграційних процесах, уніфікації законодавства тощо. В умовах трансформаційних перетворень в Україні стосовно питань світової інтеграції важливим є дослідження ролі й місця нашої держави в глобалізаційних процесах. **Мета дослідження:** дослідити теоретико-практичні засади глобалізації та визначити роль і тенденції розвитку України в контексті світового розвитку. **Завдання дослідження:** вичити феномен глобалізації, історичний аспект трактування терміну «глобалізація»; проаналізувати прояви глобалізації у сучасному світі; визначити роль і місце України в контексті глобалізаційних процесів. **Об'єктом дослідження** є феномен глобалізації. **Предметом дослідження** визначено вплив глобалізації на розвиток України та її місце і роль в глобалізаційних процесах. Феномен глобалізації являє собою замкнутість глобального простору, єдність світового господарства, всезагальну економічну взаємозалежність, глобальні комунікації. Термін «глобалізація» виник у середині 80-х рр. ХХ ст., його поширення пов'язано з іменем американського соціолога Р. Робертсона, який у 1985 р. сформулював трактування вищезазначеного терміну. Найбільшого поширення ідея глобалізації набула з 90-х рр. минулого століття, коли західний світ досяг значного економічного зростання. На думку В. Валерстайна справжня глобалізація відбулася в період становлення інформаційної економіки. М. Кастельс зазначає, що обмеження глобалізації зумовлені існуванням національних держав та їх урядів, здійсненням національної політики протекціонізму тощо [4, с. 15 – 18]. Отже, більшість дослідників під глобалізацією розуміють явища, фактори, тенденції і процеси, які стають загальнозначущими, загальнолюдськими для світової спільноти в цілому, стосуються інтересів і виражають потреби всіх народів, країн і культур; це одноманітність товарів, які поставляються на загальний ринок; це стандартизація навичок і компетенцій в сфері професійної діяльності; розповсюдження поведінських стереотипів і манер спілкування [4, с. 18]. Головною суперечністю глобалізаційних процесів є суперечності між глобальними потребами світового економічного й політичного розвитку та прагненнями національних держав до збереження власної ідентичності й суверенності. Серед основних чинників, що мають домінуючий вплив на хід сучасних перетворень адміністративно-управлінських систем національних держав в умовах глобалізації, слід назвати такі: загальносвітова інформаційно-комунікаційна революція, становлення глобальної економіки, розширення інституціалізованих арен політичної мобілізації, стимулювання процесу демократизації світової спільноти тощо [6]. Важливим аспектом глобалізації є фінансова глобалізація, котра передбачає вільний та ефективний рух капіталів між країнами та регіонами, функціонування глобального ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових стратегій і транснаціональних банків [7, с. 145]. Для економіки України характерним є значна залежність від кон'юнктури світових ринків та обсягів надходження іноземного капіталу, тому необхідним є розроблення нових заходів та механізмів з метою створення сприятливих умов для залучення довгострокового іноземного капіталу до пріоритетних для країни виробництв і галузей економіки, і водночас нівелювання потенційних ризиків внаслідок поглиблення інтеграції України у світовий фінансовий простір [7, с. 157]. Необхідно зазначити, що якщо фінансова глобалізація є чимось природним і невимушеним, то глобалізація культури є більш складним процесом [1, с. 58]. Проблемою глобалізації є прагнення все уніфікувати, збудувати за ідеальними шаблонами. Для культури це неприйнятно [1, с. 59]. Сьогодні відбувається формування нового типу культурної взаємодії, що передбачає відмову від спрощених раціональних схем вирішення культурних проблем [1, с. 59]. Найбільш складним питанням для сучасної України є пошук принципів та механізмів

налагодження взаємозв'язків із глобальним світом, що тим самим дозволить чітко визначити її місце та роль у загальносвітовому просторі [3]. Слід відзначити, що Україна має наступні засоби для реалізації концепції свого розвитку в умовах глобалізації [2, с. 207]: вигідне геополітичне розташування на карті транснаціональних транспортно-комунікаційних коридорів; прийнятна для початкового етапу входження у світовий економічний простір транспортно-комунікаційна інфраструктура; наявність висококваліфікованих робітників, інженерно-технічних і наукових працівників, спроможних забезпечити наукоємні технології виробничо-технічних секторів сучасної економіки. **Висновок.** Вирішення глобальних проблем не можливе без узгодження дій та стратегій розвитку на всіх рівнях – від рівня світової спільноти в цілому і рівня окремих країн до рівня промисловості та конкретних підприємств. Тому з метою формування концепції довгострокового сталого розвитку України в умовах глобалізаційних процесів доцільно: окреслити шляхи оптимізації в умовах інтеграції до загальносвітового простору; розробити методики осмислення кризових проблем усіх аспектів глобалізації та експертизи політичних програм і проектів; визначити нові технології інноваційного механізму як необхідної передумови досягнення високих результатів розвитку українського суспільства в контексті глобалізації.

Література

1. Вербецька О. Д. Україна в контексті сучасних глобалізаційних процесів: культурний аспект / О. Д. Вербецька // *Молодий вчений*. – 2014. – № 6. – С. 58 – 60.
2. Вергун А. М., Тарасенко І. О. Концепція сталого розвитку в умовах глобалізації / А. М. Вергун, І. О. Тарасенко // *Вісник КНУТД*. – 2014. – № 2. – С. 207 – 218.
3. Войтович Р. В. Вплив глобалізації на розвиток сучасного світу [Електронний ресурс] / Р. В. Войтович. – Режим доступу : www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post.html.
4. Воронкова В. Г. Глобалізація як процес універсалізації стосунків між державою та ринком / В. Г. Воронкова // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. – 2008. – Вип. 35. – С. 15 – 35.
5. Воронкова В. Г. Місце і роль України в глобалізаційних процесах сучасності / В. Г. Воронкова // *Гуманітарний вісник ЗДІА*. – 2009. – Вип. 37. – С. 16 – 32.
6. Радзівеський І. А. Феномен глобалізації і державне управління [Електронний ресурс] / І. А. Радзівеський. – Режим доступу: chromeextension://ecnphlgnajanjnkcmbrancdjoideilk/http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/FILOSOFIYA/03-RADZIEVSKIY.pdf.
7. Шпенюк О. Є. Вплив фінансової глобалізації на розвиток національної економіки / О. Є. Шпенюк // *Економіка і прогнозування. Серія: Міжнародна економіка*. – 2014. – № 1. – С. 145 – 159.
8. Чигур Р.Ю. Феномен глобалізації: соціально-філософський аналіз / Р.Ю. Чигур // *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філософія», Острог, 2015. – Вип. 18. – С.96-102.*
9. Шумка М., Гончарук Т. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення та потенціал / Михайлина Шумка, Тетяна Гончарук // *Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань*. – Львів, 2011. – 215-222.
10. *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія* / Т.В.Гончарук, Н.В.Гнасевиц, М.І.Гурик, О.М.Рудакевич, Р.Ю.Чигур, М.Л.Шумка; за ред. професора О.М.Рудакевича. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 256с.
11. Гончарук-Чолач Т. Сучасні парадигми державного управління: теоретико-філософське осмислення? Тетяна Гончарук-Чолач // *Психологія і суспільство*. – 2010. – №4. – С.72-81
12. Томахів В. Гроші як чинник глобалізації [Електронний ресурс] / Володимир Томахів // *Мандрівець*. – 2008. №4. – С.67-71.